

Posudek oponentky k Bc práci Víta Kováře: Autorský komiks

Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Autor si vybral téma, které je v současné době velmi atraktivní a je aktuální i na poli výtvarné výchovy, jak u nás tak ve světě. V současné době probíhá řada diskuzí o tom „jak učit komiks“ a čemu tedy vlastně učíme, když děláme s žáky komiksy (viz např. samostatné číslo časopisu International Journal of Education Through Art věnované komiksu: Murray, Ch.; Round, J.: Studies in Comics, v. 1, 2010, ISSN 2040-3232).

V první části textu autor podává souhrnný výpis až encyklopedického nebo slovníkového charakteru o historii a vývoji komiksu. Snad by bylo vhodnější vybrat jen několik klíčových ukázek, (které mají zásadní vliv na vývoj komiksu obecně, nebo vliv na autorský komiks studenta, nebo na jeho pedagogickou praxi), ty šířeji rozebrat a hlavně je ilustrovat obrazově. Domnívám se také, že přínosem do této oblasti by mohlo být i vlastní pátrání autora po možných historických kořenech komiksu u nás. V teoretické části práce mne zaujala kapitola 2.6 věnovaná výchovným aspektům komiksu (str. 23 - 24). A která pak dále navazuje na pedagogickou reflexi tématu (str. 43 - 44). Autor zde popisuje alespoň dvě roviny, kdy komiks může působit jako výchovný nebo vzdělávací prvek: a) jako nástroj, pomocí něhož se děti mohou učit číst; b) učit se obrázkovou formou vyprávět příběh nebo situaci.

Zároveň se v této části textu autor několikrát zmiňuje o tom, že by si komiks u „...veřejnosti zasloužil více pozornosti...“ (str. 23); „...v českém prostředí, kde komiks nemá tak velkou tradici jako v jiných zemích.“ (anotace); „...a dnes už také česká veřejnost přestává být ke komiksu odmítavá“ str. 9; „...může mít větší potenciál, než jaký se skrývá v pouhé převažující konzumní zábavě.“ str. 9. Domnívám se, že tato tvrzení by bylo vhodné podložit konkrétními zdůvodněními, která mohou vyplývat například z politického a historického kontextu. Podložit je zdůvodňujícími citacemi autorů, kteří se komiksovou tvorbou u nás zabývají anebo vlastními zjištěními přímo z terénu (rozhovory s teoretiky komiksu a autory komiksů). Na tato tvrzení navazuje potom další: „Ve výtvarné části jsem vytvořil vlastní pohádkový komiks jako potenciální četbu pro děti, které nemají v našem prostředí vhodné podmínky pro četbu komiksu ve větším měřítku.“ Opět by bylo nutné takové tvrzení podložit. Musím s tímto tvrzením zároveň nesouhlasit, protože v posledních 20 letech u nás vznikla řada kvalitních (obsahově i výtvarně) komiksů nebo u nás byly publikovány komiksy zahraničních autorů, podmínky tudíž jsou vhodné. Jde asi spíše o to, jak se s nimi zachází (rodiče, učitelé, samy děti).

Velmi překvapující pro mě byla tato část textu: „...zvláště pak malým děvčatům, abych jim pomohl navyknout na komiks jako na běžný kulturní zážitek a tím zlepšit celkové mínění o komiksu...počet mužského čtenářstva neprávem převyšuje počet žen čtenářek komiksu. Dívky by proto měly mít také své dětské komiksy, ke kterým by se mohly v mládí díky příjemným vjemům připoutat“ (str. 41) **Ot. 1.:** Z jakých vychází autor zkušeností, nebo dokonce odborných studií, aby mohl něco takového tvrdit? Z čeho autor usuzuje, že by komiksy pro dívky měly mít nějaký jiný (speciální) charakter?

Ve 3. kapitole věnované stavbě a prvkům komiksu mohly být jednotlivé kroky tvorby komiksu ilustrovány na ukázkách autorského komiksu, nebo na pracích dětí – mohly zde být pojmenovány také problémy, které žáci s určitým krokem mají a návrhy jak je (lépe) zvládnout. V kapitole 4. téměř chybí odkazy na literaturu a další zdroje.

Výtvarná část – autorský komiks: Příběh komiksu se odvíjí od dvou hlavních příběhových vzorů, Letopisů Narnie a Malého prince. Zvolené inspirace mi přijdou v pořádku, ale možná se v některých ohledech komiks předloham až příliš podobá (lev Aslan – Bílý tygr, dvojice dítě a dospělý). Struktura komiksu a dějová linie je logická, obrazy na sebe navazují. Některé sekvence jsou velmi zdařile nakreslené. Přesto se domnívám, že mohl autor, co se týká výtvarné stránky, popustit uzdu své tvořivosti. Zvolená kresebná technika mi přijde až příliš „klasická“ (většinou omezení na obrysovou linii, prostor scén je plochý – krajina je sice bílá, pokrytá sněhem, ale i sněh má různé odstíny, mechanické šrafování – některé části zvířat). **Ot. 2.:** Při obhajobě bych uvítala, kdyby autor představil, jak k výsledné formě dospěl a reflektoval možnosti/problémy případného jiného výtvarného pojetí.

Pedagogická reflexe tématu a první pedagogický pokus: Autor dobře uvažuje a navazuje pedagogický pokus na svou vlastní tvorbu. Zvolená témata se mi zdají vhodná pro vybranou věkovou skupinu dětí. Možná mohl autor zvýšit motivaci dětí tím, že by jejich komiksy přímo zakomponoval do svého autorského, že by se vybrané děti nějakou měrou na jeho příběhu podílely. Z reflexe vyplývá, že děti neprojevíly dostatečný zájem o černobílé provedení komiksu. **Ot. 3:** Jaké výtvarné etudy by autor navrhoval, aby se tento zájem u žáků postupně zvyšoval? Je škoda, že pedagogická část více nereflektuje třetí kapitolu, tu by bylo jistě možné rozpracovat do několika didaktických řad, případně projektu. V tomto ohledu by bylo třeba, aby si autor také nastudoval dostupnou didaktickou literaturu ke komiksu (příklady z praxe Vv).

Formální stránky BC: Text práce je napsán stylisticky správně, práce je čtivá. V textu se nachází pár překlepů: „...odsouzen na léta pobytu v bulavu.“ (str. 20) gulagu - zřejmě překlep, v textu místy chybí čárky, mezery, objevují se různě formátované odstavce. V textu se několikrát objevuje slovo sekvence, bylo by vhodné ho čtenáři vysvětlit, podobně jako autor vysvětluje pojmy komiks, manga, apod. Jako zásadní problém vidím absenci obrazových ilustrací v textu. Autor cituje podle bibliografické normy.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnocení: velmi dobře

Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

v Praze 27.7.2011